

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Martinii Tridentini E Societate Jesu Sinicae Historiae Decas Prima

Martini, Martino

Monachii, 1658

Decimusseptimus Imperator Kieus. Imperavit annis LII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11848

DECIMUSSEPTIMUS IMPERATOR
K I E U S.

Imperavit annis LII.

*Cyclo 15. anno
40. ante Chri-
stum 1818.*

*Robur corporis
vii.*

HAbuerunt Sinæ in K I E O Neronem suum tot seculis antè, quàm Roma suum execraretur; aut siquod aliud monstrum ulla gens aluit. Hinc Sinæ si hominem omnino perditum vivis coloribus volunt describere. K I E U M appellant. Corporis robur in eo rarum fuit; animi non item. Ajunt eum facili nifu densum funem rupisse, hamumque ferreum trium digitorum crassitie, utraque manu arreptum in rectum extendisse. Uxor ei erat V I H I A nomine, à quâ ad omne scelus flectebatur. Insaniens ejus amore, offensamque veritus, omnia illius arbitrio facere. Cujus rei non ignara V I H I A, quidquid libido aut superbia dictabat, à K I E O amantium jure quasi pro imperio exigebat. Nec ille cunctantior in annuendo, quàm illa in petendo fuit, unius mulierculæ amor omnia totius imperij commoda postponens. Hinc perpetuis tributis exhaustæ populi universi opes; hinc aurata palatia, sumtuosa theatra & stagna marmoreo ambitu fossisque clausa impendebantur ejus libidini. Memorabilis imprimis fuit ille luxus & inauditum in eum diem voluptatis genus, cum ingens terræ spatium in stagni modum excavatum naviumque capax jussere vino impleri; cuius in ripa tria hominum millia per circuitum prone ore canum instar procumbentium è lacu ad satietatem & vertiginem usque se ingurgitarunt. Ita poti ad silvam proximam, quam Carneam dixere, titubarunt, ut vino jam madidi epulis quoque se infererent. Ex ejus enim nemoris arboribus quotidie boves, apri, cervi, aliæque id genus animalia jam assata pendebant eorum gulæ parata, qui è lacu bibissent. Alterum spectaculum longè nocentius excogitarunt, palatio, quod secretum vocabatur, in eam rem magnificè exstructo, ut ex utroque sexu juvenes formâ præstantes undique conquisiti, veste & pudoreposito nudi promiscuè habitarent, cujus foedissimæ consuetudinis arbitri & laudatores regij conjuges alienâ voluptate se oblectabant. Nec magis impudica, quàm crudelis hæc mulier humanas carnes in delicijs habebat; quas, & maxime siccas ossium medullas
nescio

nescio quâ arte medicatas ad acuendam suam & Imperatoris libidinem adhibebat. Hæc V I H I A K I E O in manum ita convenerat, Regulus quidam antehac rebellis simulare criminis veniam petijt, vereres tamen inimicitias adhuc animosè exereens. Sed ut ad Imperatoris clementiam molliret aditum sibi; V I H I A M præstantissimæ tunc formæ puellam obtulit ei per speciem obsequij, non dubitans hac unâ procaci puellâ majorem se cladem K I E I rebus quàm toto exercitu illaturum. Nec eum opinio fefellit. Nam V I H I A in causâ fuit, ut Imperator ejus artibus everfus, post etiam regnum amitteret, non suo tantum, sed totius H I A Æ familiæ interitu. Et adhuc miser intestinum hostem, ut suas delicias fovebat, ad omnes cohortantium voces præterquam ad Sirenis hujus perniciosæ cantilenam surdus. Tantam tyrannidem exercet femina semel viri potens.

*Mala feminæ
quovis haste
nocentior.*

Ergo reguli licentiâ Imperatoris offensi, passim deficiunt; & quod antehac regibus nondum ad omnia scelera prolapsis factitârunt, spreto jam tum illorum imperio, queis virtutem, ut regiæ dominationis tesseram, deesse videbant, in hoc omnibus vitijs oppleto longè liberiùs ausi sunt. Neque jam odia tantum Imperator, sed & arma omnium in se converterat, si Præfectos aliòsque magistratus excipia. Haud enim defuere, qui boni publici & Imperatoris amantes, leniora priùs remedia malo adhibenda censerent. Ii varijs rationibus & quodam commonendi artificio studuerunt K I E U M ad regni & sui adeò curam excitare. Sed ubi nihil profectum, Q U A L U N G U S inter pur-

*Libertas ma-
gistratum in
Sinu.*

Memnisse te oportet, Imperatoris præcipuum decus modestiam esse, quâ præditus pro cujusque conditione tuis honorem & charitatem exhibeas. Non secus in civem pius, quàm pater in filios; & fide tam integrâ, quàm vicissim ab ipsâ exigis. Principis enim boni est, suis rectè vivendi legem non tantum dare, sed esse, si solidâ pace velit cum sibi subjectis frui. Tu verò penitus horum obtutus, homines tibi commissos pecudum instar non ut pastor gubernas; sed, ut latro fortunâ omnibus exspoliatos, etiam vitâ privas. Cave, ne serò te facti pœniteat! postquam, uti civem nefariè occisos ad vitam reducere non potes; ita nec superstites à te alienatos est in manu tuâ revocare ad obsequium. Quare te hortor atque oro, ut rebus nondum planè desperatis maturè ad frugem & Imperatoris officium redeas. Incensus hac oratione Imperator, & in hoc etiam degener à virtute majorum, qui veri adhuc patientes in illâ rerum inclinatione fuerunt,

QUALUNGUM occidi è vestigio, se præsentem, jubet. Tanti saepe stetit apud principes à vero alienos loquendi libertas. Ea cædes TANGUM regulum è nobilissimâ HOANGTII familiâ superstitem graviter affectit; maximè verò cum audisset, inhumatum absque lamentis solemnibus sepulturæ expertem, quæ ambo apud Sinas summæ infelicitatis loco habentur. Is igitur homines certos constituit, qui cadavere sepulturæ decenter mandato, defuncti manibus ritu luctuque patrio parentarent. Ob id obsequium Imperator, quem ea res latere non potuit. TANGO graviter iratus, eum comprehendi tradique carceri mandavit. Quem tamen paullo post libertate donatum ditioni suæ restituit; postquam nemo alius eum suorum scelerum admonuit.

Modus idoneus admonendi Imperatorem.

Subinde cum Imperator excusâ bene consulentium importunitate, in pejus quotidie rueret; proceres omnes tantæ fæditatis ad extremum impatientes, quotquot aderant, simul Imperatorem adeunt, eique tabulam offerunt omnia ejus facinora graphice continentem. Tum lacrimis perfusi rogant, ut tandem injustis cæditibus ac rapinis modum ponat. At is ut erat à flagitijs ferox & superbus, contemptâ iterum hortatorum oratione, deteriora præteritis moliebatur, præcipuos magistratus, quæis ob fidem tam constantem à iâ omnia debebat, ut factionis capita insectans. Quæ res illi postremò exitium attulit. Nam proceres indignati se suâque consilia ludibrio esse, omnes simul in ejus interitum conjurant, atque ut tyrannum regio nomine & fastigio indignum cum ignominia imperio deturbant, advocato in auxilium TANGO laudatæ virtutis regulo, quem supra diximus QUALUNGI ob admonendi libertatem occisi funus curasse. Eum jubent in KI EUM arma sumere, eoque devicto belli jure imperium sibi vindicare. At negat TANGUS hoc sibi jus esse, si KI EUS facti pœnitens spem de se frugis exinde melioris faciat; nec aliter arma se, nisi ut aegrotanti necessariam medicinam capturum. Eo consilio exercitum conscribit, omnibus ad id audendum animos & vires addentibus. In eo discrimine KI EUS plus animi, quàm auxilij aut fortunæ habuit. Etsi enim & ipse copias undique ad defendendum bellum contrahere nitebatur; raros tamen è toto imperio milites collegit, plerisque castra illius ut virtuti & publico bono inimica detestantibus. Desertus igitur à suis, externo præsidio res suas domi penè collapsas fulcire parat, Tartaris ad opem sibi ferendam excitis ingentia præmia militiæ pollicitus, si adversus cives, ut ipse aiebat, rebelles tempestivè succur-

fuccurrerent. Sed & Tartari negârunt malo Imperatori se militaturos. Usque adeò vel inter barbaros est odio nequitia. Itaque KIEUS jam ab omnibus desertus, ubi res suas ita in angusto videt; tantisper pœnitentiam simulat, TANGUM quæsitis verbis, uti vitam sibi condonet, obtestans. Qui ea specie respicientis motus, non modò longioris vitæ gratiam fecit; sed plus etiam, quàm sperare audebat supplex, hoc est, imperium restituit. Ipse ut rebus ex animi sententiâ confectis curaque belli depositâ domum redijt; raro moderati animi exemplo. Sed & KIEUS simul ad imperium, simul ad ingenium redijt. Mox enim cum recollectis nescio unde viribus, TANGUM velut perduellem lacessit armis. Jámque in conspectu erat uterque exercitus; cum primo statim congressu KIEUS à suis deseritur, qui abjectis armis omnes TANGUM ut Imperatorem amplectuntur. Is KIEUM fugientem eoque insequitur, dum extra fines regni Sinensis ejectum cogit in exilio vitæ reliquum exigere. Illic mortuus, ignobili exitu secum tot scelera sepelijt, unaque stirpem suam, quæ prima regnare post ejus exilium in Sinis desijt, à vino & venere extincta. Dignum est observatu, Scriptores Sinicos KIEUM nunquam Imperatoris nomine dignari; sed quoties illius mentio recurrit, latronem vocare. Nec sine causâ. Quid enim non latronis habeat, quem infantum civium cruor impiavit?

Kieus in exilio moritur.

H 3

MAR: